

DE
VSVRISLI-
BRI DVO FRAN-
CISCI HOTOMANI
IVRISCON-
SULTI.

LUGDVNI,
Apud Ioannem Frellonium
M. D. LI.

POTENTISSIMO MA

GNIFICENTISSIMO

que consuli, Senatuique Bernensi, Franciscus
Hotomanus S.

MAGNA profectò sapientissimis hominibus gratia debetur, quorum in legibus rogandis egregia opera industriæque magnam maioribus nostris utilitatem attulit. Quum enim nobis Deus maiore nihil studio ac diligentia quam civilem societatem commendari, nulla certe res secundum religionem excogitari potest, quæ res communem utilitatem continentes, quas publicas appellamus, perinde tueri ualeat, aut earum dignitatem sanctam teclam ab omni periculo conseruare. Est enim singularis quedam legi bene ac sapienter constitutæ diuinitus adiuncta uis, atque auctoritas. Sed quum nulla unquam natio legibus atque institutis caruerit, tum uerò dubium nemini est, Romanos in eo genere longe multumque cæteris omnibus præstitisse. cuius quidem rei potissima mihi uisa ratio illa est, quòd etsi neque consilij neque audacia unquam eguerint, minime tamen, id quod apud Salustium Cæsar dixit, superbia illis obfuit, quominus aliena instituta, si modò proba erant, imitarentur. Igitur quod ubique (ait) apud socios aut hostes idoneum uidebatur, cum summo studio domi exequabantur. Ex quo enim uerò legibus Romanis adeò tributum est, ut M. Cato apud eundem scriptorem imperij Romani amplitudinem non bellicis artibus sed legum sanctitati Reique publicæ administrandæ peritiæ, acceptam ferat. Nolite (inquit) existimare maiores nostros armis Rempublicam ex parua magnam fecisse.

FRANCISCI

HOTOMANIDE

VSVRIS LIBER

PRIMVS.

*

*Quæ sit vsuræ & scænoris notatio, tum prætereâ
quæ inter utrūque differētia sit, ad extremum
quæ sit vsuræ propriæ & speciatim sumptæ de-
finitio hoc primo capite breuiter, & perspicuè
declaratur.*

CAP. I.

VSURA ab vtendo dicta est Vsuræ
notatio.
quæ si ad exactum iudicium re-
uocetur, aliud nihil est quàm Vsura
quid pro
priæ signi-
ficet.
vſus. Vnde lucis, vitæ, pecuniæ
vsura ei concedi dicitur, cui
vti luce, vita, pecunia conce-
ditur. Cicero libro Tuscula.

primo, Natura dedit vsuram vitæ tanquam pecu-
niæ, nulla præstituta die. Quid est igitur quòd que-
rare, si repetit quum vult? ea enim conditione ac-
ceperas. De mutuo Cicero loquitur, quam vsuram
pecuniæ nominat, quoniã vſum pecuniæ continet.
Sed factum est, vt vulgo vsura pro vsuræ pretio,
vel potiùs æſtimatione à Latinis vsurparetur: ſimi Locatio
pro loca-
tionis
mercede.
li forma figurâque loquendi, qua locatione & con-
ductionem pro locationis & conductionis pretio
posuerunt. Paulus in l. locatio. D. de publ. & vect.

A

FRANCISCI

HOTOMANI DE

VSVRIS LIBER

SECVNDVS.

De fœneratione : quid inter vsuram strictè sumptam & fœnoris negotiationem intersit. An fœneratio iusta ac legitima negotiatio existimari debeat. Explicatur Aristotelis sententia ex libr. de Republica primo, quam ob causam Fœneratio nature aduersetur.

CAP. I.

HIS quæ libro superiore dicta sunt satis explicatum esse arbitror, quæ sit iuris ciuilis de vsuris sententia, & quibus casibus : quatenus, quàm iustè & conuenienter æquitati permissæ sunt. Nunc consentaneum est de fœneratione pauca dicere, de qua video summa doctissimorum omnium dissensione certari. Principio enim ostendimus, inter fœnus & vsuram id interesse, quòd vsura vsum quodãmodo repetit, aut ipsius vsus æstimationem. Fœnus verò lucrum ex ipsis nummum corporibus captat. Illa ob debitoris commodum, hoc ob solius creditoris lucrum exercetur. Sic enim Cicero, *Nec si, ait, tuam ob causam cuiquam, commodes, beneficium illud habendum*

Vsuræ & fœnoris differētia